

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Відкрите навчальне середовище та сучасні мережні інструменти систем відкритої освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 2.* 2005. 9 (16). С. 3–9.
2. Мельник О. С. Оптимізація методичної системи навчання інформатики у коледжах технічних напрямів. *Наукова молодь 2018: зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених.* Київ, 2018. С. 132–139.

Анна Яременко

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД СІМ'Ї В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Розуміння психологічних проблем сімей, які виховують дитину з особливими потребами прийшло до нас разом із світовим досвідом допомоги дітям з особливими освітніми потребами, який ми можемо тепер вивчати, і який переконує, що ця допомога можлива тільки через допомогу їхнім батькам. Батьки ж, у яких народилася дитина з особливими потребами, переживають складні життєві колізії, з яких часто вийти на конструктивне бачення свого подальшого життя і життя своєї дитини самотійно не можуть і дуже потребують різних способів психологічної підтримки. Це – група ризику, з якою потрібно працювати, щоб зберегти її повноцінне соціальне функціонування, у якому найважливішим є батьківство.

Розуміючи всю складність життєвих переживань сімей, які виховують особливих дітей, пріоритетним напрямком роботи педагогів була і залишається їх всебічна підтримка [1, с. 8].

Концепція модернізації освіти серед умов підвищення ефективності та якості висуває завдання, щодо забезпечення освітнього процесу кваліфікованими педагогічними кадрами, сучасним освітнім установам необхідні компетентні фахівці, що добре орієнтуються в питаннях корекційної педагогіки та спеціальної психології, які мають глибокі знання в галузі суміжних наук і творчо реалізують нові технології навчання [2, с. 24].

Необхідною умовою успішного комплексного підходу до виховання особистості дитини є взаємний вплив громадського і сімейного виховання. Ефективне функціонування навчального закладу неможливо без взаємодії з сім'ями вихованців. Провідна роль в корекційно-виховному процесі навчального закладу для дітей з особливим освітніми потребами належить вчителю-дефектологу. Сфера його діяльності не може бути обмежена рамками завдань подолання затримки психічного розвитку, вона повинна

включати в себе завдання забезпечення безперервності навчання дитини шляхом моделювання корекційного впливу в умовах сім'ї. Навчальна установа яку відвідують діти з різних сімей: повних і неповних, з високим достатком і скромним, діти добре освічених, успішних батьків і неблагополучних, діти з сімей з відмінними від українських традиціями виховання. Всіх їх об'єднує любов до своєї дитини і вимоги до якості роботи педагогів. Обов'язковою умовою успішності корекційно-виховного впливу є здатність вчителя-дефектолога вибудувати відносини з різними категоріями батьків у формі активної взаємодії і в процесі спільної діяльності організувати максимально ефективну допомогу дитині з особливими освітніми потребами.

Дослідниками виділено ряд причин, що визначають проблеми взаємодії педагогів навчального закладу і сімей вихованців: стихійність побудови спілкування з батьками, невміння педагогів планувати і вибудовувати процес взаємодії з сім'єю (В. П. Дуброва); відсутність установки на співпрацю з боку і педагогів і батьків (Т. А. Даніліна, З. І. Теплова); відмінність ціннісних орієнтацій і взаємних очікувань батьків і педагогів (Є. К. Ельяшевіч); недооцінка педагогами ролі батьків у вихованні дітей (Н. П. Корнієнко) [3, с. 5–13]. В умовах дошкільної установи для дітей з особливими потребами, крім вищезазначених причин, що створюють труднощі в роботі з сім'ями, приєднуються: делікатність самої проблеми існування у дитини порушення інтелектуального розвитку, небажання батьків змиритися з фактом наявності у дитини проблем у розвитку, приховані або явні спроби звинуватити вчителя-дефектолога в упередженому ставленні до дитини, небажання супроводжувати процес корекційного навчання медикаментозно, а також особистісні особливості самих батьків.

Зміни в соціальній сфері, зростаючий інтерес держави і суспільства до сімейного виховання, розвиток сучасної науки диктують необхідність підвищення рівня професійної компетентності вчителів-дефектологів в галузі взаємодії з сім'ями.

Взаємодія, співробітництво, партнерство педагогів і батьків в нашому розумінні передбачає: шанобливе ставлення суб'єктів один до одного, усвідомлення загальних цілей, довірливі відносини, прагнення до взаєморозуміння, рівність позицій партнерів. Вивчення філософських робіт з проблеми взаємодії (А. Авер'янов, Л. М. Архангельський, В. М. Князева) дозволило визначити основні його характеристики [4, с. 13–20].

Взаємодія – це процес одночасного впливу двох або більше систем один на одного, який сприяє зміні їх станів і властивостей. Даний процес ініціює взаємне відображення суб'єктами властивостей один одного, що може сприяти їх зміні. Взаємодія – це процес, укладений в певні рамки і має певні параметри: наявність двох або більше сторін взаємодії; зміст, який визначається метою і завданнями взаємодії; етапи, які відрізняються

ступенем активності суб'єктів взаємодії; різноманіття форм взаємодії.

Також, вивчення літератури дозволило нам визначити поняття та зміст професійної компетентності дефектолога в сфері взаємодії з сім'ями дітей з особливими потребами. Професійна компетентність вчителя-дефектолога в сфері взаємодії з сім'ями дітей з особливими потребами – це інтегральна характеристика теоретичної, практичної та особистісної готовності до ефективного процесу співпраці з батьками, з метою надання максимально ефективної допомоги дитині з особливими потребами, з урахуванням індивідуальних можливостей дитини та членів сім'ї.

Отже, психолого-педагогічний супровід сім'ї в умовах інклюзивного освітнього середовища розглядається, як сукупність знань, умінь і навичок роботи з дітьми. Професійна компетентність вчителя-дефектолога впливає на всі сфери його професійно-педагогічної діяльності, зміст якої в значній мірі визначається характером взаємодії з іншими учасниками корекційно-виховного процесу: вихованцями, їх батьками та педагогами.

Список використаних джерел

1. Алексеева Л. С., Меновщиков В. Ю. Семейная психотерапия в центре психолого- педагогической помощи : [науч.-метод. пособ.]. М. : НИИ семьи, 1998. 112 с.
2. Забрамная С. Д., Костенкова Ю. А. Развивающие занятия с детьми. М.: Институт общегуман. исслед., 2004. 80 с.
3. Забрамная С. Д., Исаева Т. Н. Некоторые психолого-педагогические показатели разграничения степеней умственной отсталости у детей на начальном этапе школьного обучения. *Коррекционная педагогика*. 2008. № 1. С. 5–13.
4. Заваденко Н. Н., Суворинова Н. Ю., Румянцева М. В. Гиперактивность с дефицитом внимания: факторы риска, возрастная динамика, особенности диагностики. *Дефектология*. 2003. № 6. С. 13–20.

Яна Ярошик

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ

Процес інформатизації суспільства стає все більш динамічним і висуває нові вимоги до виховання і навчання учнів. Нині суспільство потребує фахівців високого рівня, всебічно підготовлених, з високорозвиненим інтелектом, творчими здібностями. Підготовка молоді до творчої праці неможлива без впровадження в навчальний процес сучасної школи навчально-дослідної праці як важливого засобу формування в учнів стійкого інтересу й готовності до творчої діяльності.